

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Driebergen; Ds. G. Blom, Meerkkerk;
Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R.
Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. D.
Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Slie-
drecht-Centrum; J. van Heteren, Slie-
drecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den
Rijn, tel. 01720-73814, postrekening 704350, t.n.v. de
administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen
aan den Rijn. Abonnementsprijs *f* 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor
Canada 5 dollar per jaar.
Advertenties *f* 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

EEN GEOPENDE HEILFONTEIN

„Te dien dage zal er een fontein geopend
zijn voor het huis van David en de in-
woners van Jeruzalem tegen de zonde en
tegen de onreinheid.” - Zach. 13 : 1.
tegen de onreinheid.” Zach. 13 : 1.

„Te dien dage”, deze uitdrukking ziet op de
bedeling des Nieuwen Verbonds. Dan zou een
fontein geopend zijn voor het huis van David
en de inwoners van Jeruzalem tegen de zon-
de en tegen de onreinheid. D.w.z. daar is
een gelegenheid waar het bezoedelde, onrein,
gans besmette volk van zijn bezoedeling kan
worden ontheven en deze fontein heeft altijd
helder water. Daar is geen mensenhand voor
nodig om het te reinigen, want die bron
levert niet anders, zij springt altijd door.
En wie nu met deze fontein wordt aangeduid,
behoeft nauwelijks vermeld. Dat is onze Heere
Jezus Christus!

In Hem is de fontein van Gods eeuwige liefde,
de volkomen Reinigmaker, geopenbaard en
geschonken, toen Hij neerdaalde uit de hallels
der hemelingen en als een hulpeloos wicht
werd gelegd in Bethlehems kribbe.

Uit gadeloze zondaarsmin knoopte die ge-
zegende Christus toen het kleed Zijner heer-
lijkheid los, die Hij reeds had bij de Vader,
eer de wereld was, en liet Hij het slavenkleed
der diepste vernedering Zich om de schouders
hangen. En toen die beminlijke Borg en
Middelaar Zijn ziel uitstortte in de dood,
waardoor de verzoening der zonden gewor-
den en de Heilige Geest verworven is, was
deze heerlijke Zaligmaker als een geopende
fontein, waar gans bezoedelde en melaatse
zondaren volkomen reiniging van al hun vuile
zonden kunnen vinden.

Welk een bemoedigend getuigenis vinden we
hier dan voor al diegenen, wier zielsoog door
genade voor eigen schuld en vloek ontsloten
werd.

Hoe bang te moede kan het dan worden. Dan
rijst de vraag: hoe kom ik daar af? Ach, als
dan de mogelijkheid hiervoor bestond door
het volbrengen van een of ander goed werk
voor de Heere, het zou zeker niet worden
nagelaten.

Maar weet, het wordt steeds onmogelijker.
Al wies een zondaar zich dan ook in een zee
van enkel deugden, al nam hij dagelijks een
bad in allerlei goede voornemens, de kwaal
van binnen blijft er. Het is de Moriaan ge-
wassen. En het luipaard verliest niet zijn
vlekken door het wassen, integendeel, ze wor-
den al duidelijker zichtbaar.

Dat dan de ontdekte ziele wete, te dien dage
is er een fontein geopend óók tegen zijn zon-
de en ongerechtigheid. Zo dikwijls als hij in
de zonde valt, maar ook als David klagen mag
over zijn bedreven kwaad, dan zal er fontein
geopend zijn, wier wateren zo overvloedig
vloeien, dat al waren de zonden als schar-
laken, zij wit worden als sneeuw; al waren
zij rood als karmozijn, zij worden als witte
wol.

Daarop is ook het oog geslagen van ieder van
Gods kinderen, als ze in blijde ontmoeting de

Heere omhelzen. Als zij door het geloof zich
mogen wassen in die geopende heilfontein. In
Zijn offerande ligt hun schuld, hun vloek, hun
doem, hun onreinheid, hun zonden begraven.
Met het bloed van die geopende Heilfontein
overgoten zijn zij geheel rein!

O, gezegende Heilfontein Christus!
Wat wonder van genade, dat die fontein voor
hen zal geopend zijn. Ja, het is op zichzelf reeds
een onbegrijpelijk wonder van genade dat die
fontein open is. De Heere had de mens niet
nodig. Hij had ons rechtvaardig in onze zonde
en in onze onreinheid kunnen laten omkomen.
Hij had evenwel gedachten des vredes. Hij gaf
uit eeuwige ontferming. Zijn eniggeborene
over in de dood.

Het is dus een onbegrepen wonder van ge-
nade, als Christus de schuld en zonde der
Zijnen overneemt, zodat de slagen die zij ver-
diend hadden op Hem neerkomen en dan met
dit heerlijk gevolg, dat Hij juist verbrijzeld
door die slagen, de Rotssteen wordt, waaruit
de fontein ontspringt, die de reinigmaking
hunner zonden teweeg brengt.

Lezer, hebt gij dat nu ook ondervonden? Hebt
gij ooit een ontdekking van die geopende Heil-
fontein gehad? Is dat bloed van de Heere
Jezus u wel dierbaar, gepast en noodzakelijk
geworden? Zijt gij ooit tot die fontein geko-
men om daar reiniging te ondervinden?

Weet, ergens elders kunt gij niet terecht. Al
naamt gij u veel zeep des vollers en al wiest
gij u met salpeter, het zou u niet baten. Uwe
zonden bleven toch voor Gods Aangezicht
geschreven.

Gij moet gewassen worden in die geopende
Heilfontein, in het bloed des Lams!

Ds. N. de Jong

Besprekingen van de Heilige Oorlog

36

Toen de stad vanuit de grote beroering weer
wat tot bezinning gekomen was, had dat ook
een gunstige invloed op de gevangenen. Die
hadden er moed door gekregen verder te gaan
in het smeken om ontferming, een plan te
vormen weder een verzoekschrift in te leve-
ren. Al spoedig leverden zij een derde request
in, waarvan de inhoud was: „Vorst Immanuël,
de grote Heer van de ganse wereld en meester
der barmhartigheid; wij, burgers van Uw
arme, snode, ellendige stervende stad Mens-
ziel, belijden voor Uw grote heerlijke Ma-
jesteit, dat wij gezondigd hebben tegen Uw
Vader en tegen U. En dat wij niet waardig
zijn langer Uw Mensziel genaamd te worden,
maar veeleer verdienen in de poel geworpen
te worden. Zo Gij ons wilt veroordelen tot
de afgrond, wij kunnen niet anders zeggen
dan dat Gij rechtvaardig zijt. Wij kunnen niet
klagen over iets wat Gij doet, of over de wijze
waarop Gij U jegens ons gedraagt. Maar ach!
laat Uw barmhartigheid heersen en laat ze
uitgebreid worden ook tot ons! O, laat Uw
ontferming op ons vallen en bevrijd ons van
onze overtredingen en wij zullen zingen van

VAN DE ADMINISTRATIE

Evenals de vorige maal mogen wij beginnen mede
te delen dat weer enkele giften werden ontvangen,
nl. 1 van *f* 50,- uit Den Haag en *f* 50,- uit Sneek.
Ook ontvingen wij *f* 10,- van een medelezer van
ons blad, die tevens de wens uitsprak dat „Bewaar
het Pand”, wekelijks zou kunnen verschijnen, een
wens die wij, en velen met ons, gaarne onderschrij-
ven. Een abonnee uit Amsterdam zond ons *f* 30,-
voor de 8ste jaargang 1973, dus *f* 20,- overbetaald,
en nog *f* 5,- en *f* 2,- van abonnees die eveneens
reeds voor de 8ste jaargang hun abonnementsgeld
betaalden. Extra ontvingen wij dus *f* 137,-, daarvoor
onze dank. Tot heden behoefde het abonnements-
geld voor de nieuwe jaargang niet verhoogd te
worden, hoewel de uitgaven steeds meerder werden.
Laat het ons een eer zijn om zonder financiële zor-
gen de uitgave van „Bewaar het Pand” te besten-
digen; tegen de geringe prijs van *f* 10,- per jaar-
gang. Ook mochten wij weer drie nieuwe abonnees
noteren, waartegenover stond het overlijden van
eveneens drie abonnees. Steeds worden wij er bij
bepaald dat wij hier geen blijvende stad hebben,
daarom is onze wens, dat de uitgave van „Bewaar
het Pand” ons moge opwekken om het heden der
genade kostelijk te leren achten.
U weet ons gironummer nl. 70.43.50, t.n.v. Adm.
„Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen a.d.
Rijn. v. d. L.

**Uw barmhartigheid en van Uw oordelen.
Amen.”**

Dat request aldus opgesteld, was geschikt om
de Vorst toegezonden te worden, gelijk het
eerste. Maar nu was de grote vraag wie het
zou brengen. Enigen zeiden: „Laat hij het
doen, die met het eerste heenging,” maar an-
deren keurden dat niet goed omdat zijn zen-
ding niet meer vrucht had gedragen. Daar
was nu een oud man in de stad, met name
mijnheer Goedwerk. Een mens die alleen de
naam, maar niet de natuur der zaken had.
Enigen sloegen voor, dat men hem zou zen-
den, maar de heer Consciëntie wilde dat
geenszins toestaan. „Want,” zeide hij, „de
natuur der zaken hebben wij nu juist nodig.
wij bidden om barmhartigheid derhalve
wij een man zenden, die zulk een naam draagt,
dan zouden wij ons ganse verzoekschrift
tegenspreken.

Zouden we mijnheer Goedwerk tot onze bode
maken, terwijl ons request om barmhartig-
heid roept?” Behalve dit”, zo ging de oude
edelman voort, „indien de Prins, als Hij het
ontvangt eens vroeg (gelijk 't licht kon ge-
beuren) Hoe is uw naam? en zo gij daarop
zoudt antwoorden Goedwerk de oude, wat
meent ge zou Immanuël wel iets anders hier-
op zeggen dan: Ei, is de oude Goedwerk nog
binnen Mensziel in 't leven, laat dan de oude
Goedwerk u van uw benauwdheid verlossen.”
En indien Hij zo spreekt, ben ik zeker dat wij
allen verloren zijn, ja duizend zulke oude
Goede werken Mensziel niet kunnen behouden.
Nadat de heer Consciëntie redenen gegeven
had waarom Goedwerk de oude met dit
request niet heen moest gaan naar Immanuël,
stelden zich de gevangenen en de voornaam-
sten in Mensziel daar ook tegen en zo werd
Goedwerk de oude terzijde gesteld. En werd
men het eens om mijnheer Begeerte dus op-
nieuw te zenden. Deze verzochten zij dus op-
nieuw met hun request naar de Prins te gaan
en vonden hem daartoe genegen. Maar zij
drukten hem op het hart toch alle zorg te
dragen, opdat hij noch door woorden, noch
door gedragingen enig misnoegen gaf aan

de Prins. „Want door dat te doen zoudt ge”, zeiden zij. „Mensziel in de diepste ellende brengen.”

De ernst der zaak werd in Mensziel al gaandeweg steeds meer gevoeld, „om te bekeren de harten der vaderen tot de voorzichtigheid der ongehoorzamen tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen, om de Heere te bereiden een toegerust volk.” U kunt het bemerken dat het geestelijk leven in Mensziel steeds meer diepgang bekwaam. De stad kreeg tot verlossing uit haar ellende behoefte aan de Heerser „Wiens uitgangen zijn vanouds van de dagen der eeuwigheid”.

Mijnheer Begeerte, ziende dat zijn medeburgers hem deze boodschap opgelegd hadden, verzocht, dat men hem zekere heer Natoog mee zou geven. Deze meester Natoog was een naaste buurman van de heer Begeerte, een arm man, een man van gebroken geest. „Maar de offerande Gods zijn een gebroken geest, een gebroken en verslagen hart zult Gij o God, niet verachten.” Meester Begeerte weet, dat de breuk die geslagen is door de zonde beweend moet worden. En daar let Vorst Immanuël op. Hij is dan ook gekomen met de Goddelijke opdracht die breuk te helen. En hoe zou dat kunnen als die breuk niet beweend wordt. Maar desniettemin is meester Natoog een man die zeer wel kan spreken, bijzonder om iets te verzoeken. Daar hij de diepe kloof beleefde in een levend gemis van Gods zoete gunst en zalige gemeenschap, kon hij zo krachtig spreken uit dat gemis. Hij had er behoefte aan zijn zonde voor de Heere te bewenen. Dus lieten zij toe dat die met hem ging en deze twee schikten zich tot de reis. Mijnheer Begeerte deed een strop om de hals en mijnheer Natoog ging heen met gevouwen handen en zo kwamen zij des Prinsen tent.

Toen zij nu ten derde male met een request kwamen, waren ze niet zonder vreze of ze wel door hun veelvuldig komen de Prins tot last zouden worden, waarom zij, toen zij aan de deur van Zijn tent kwamen, eerst een verdediging voor zich maakten dat zij zo dikwijls kwamen en Immanuël lastig vielen. Maar zij zeiden ook dat zij niet kwamen om Hem moeilijk te zijn of omdat zij er een welgevalen aan hadden zichzelf te horen spreken, maar omdat de nood hen drong tot Zijne Majesteit te komen. Zij konden gelijk zij zeiden, dag noch nacht rusten vanwege hun overtredingen tegen El-Schaddai en tegen Immanuël Zijn Zoon. Zij vreesden ook dat Ontwaakte Begeerte de laatste maal door enige onhebbelijkheid aan Zijn Hoogheid enig misnoegen mocht gegeven hebben en daardoor oorzaak geweest zou zijn, dat ze van een zo barmhartig Vorst zo ledig en zonder gunstbewijs waren weggegaan.

Toen zij deze verantwoording gedaan hadden wierp Begeerte zich plat tegen de aarde aan de voeten van de machtige Prins, gelijk hij te voren gedaan had, zeggende: „Och dat Mensziel voor U leven mocht”, en gaf zo zijn request over. De Prins dat gelezen hebbende, ging evenals de vorige maal een wijle terzijde af en terugkomende ter plaatse waar hij die 't verzoek gegeven had ter aarde lag, vraagde Hij zijn naam en van welke staat hij in de stad was, omdat hij juist boven al de menigte die in Mensziel woonde, gezonden werd met deze boodschap. Eilieve, ga dit toch voorbij, zeer geliefde Prins, en neem er toch geen acht op wie ik ben, wijl er gelijk U zeer wel weet, zulk een groot ongelijk is tussen U en mij. En laat dit U welgevallig zijn en wil U tot barmhartigheid neigen, maar vraag toch niet wat Uw knechten zijn!”

Daarop viel Natoog met zijn aangezicht ter aarde en maakte deze apologie voor de Prins, daar hij met zijn buurman meegekomen was, zeggende: „Ik zie slijk in mijn eigen tranen en vuiligheid op de grond van al mijn gebeden. Maar ik bid U (en dit zei de arme man al wenende) dat Gij toch deze overtredingen niet gedenkt en geen misnoegen opvatten wilt over de onbekwaamheid Uwer knechten, maar dat Ge de zonde van Mensziel genadig wilt voorbijgaan en U niet langer onthouden van de verheerlijking Uwer genade.”

Opnieuw is het de boetvaardige stedelingen genadig vergund het hart uit te storten voor

Immanuël, de Gezondene van Koning El-Schaddai. In het stof der verootmoediging mochten zij hun zonden belijden en bewenen en smeken om genade. Met diep ontzag voor de majesteit van Zijn Woord waren zij al bevende voor Hem. En toch hopen op Zijn goedertierenheid, want zij werden er door tot Hem aangetrokken. „Hoe dierbaar is Uw goedertierenheid, o God! dies de mensenkinderen onder de schaduw Uwer vleugelen toevlucht nemen.”

Bevende bleven zij wachten op het antwoord van Immanuël. En wat zou dat inhouden? Jozef hield zich verborgen en sprak hard met zijn broeders. En dat is een zware beproeving. Nijkerk.

R. Kok

Ds. J. van Doorn

Het verheugt ons te kunnen berichten, dat Ds. Van Doorn herstellende is. We hopen, dat hij binnen niet al te lange tijd zijn arbeid mag voortzetten. En dat we ook weer eens een meditatie van zijn hand in ons blad kunnen opnemen. De Heere heeft het tot hiertoe in alle opzichten welgemaakt.

Verondersteld geloof

Veronderstelling bij de Doop.

Wij kennen allen het woord: „veronderstelde wedergeboorte”. Wij denken dan aan de uitspraak van de Gen. Synode der Ger. kerken 1905, waarin werd bepaald, dat bij de bediening van de Doop de kinderen der gelovigen voor wederomgeboren moesten worden gehouden, totdat bij het opwassen het tegendeel bleek.

Dat was de leer door Dr. Kuyper naar voren gebracht in verband met zijn beschouwing van het Genadeverbond.

Het Genadeverbond zou alleen gelden voor de uitverkorenen.

Van eeuwigheid gerechtvaardigd, zouden deze uitverkorenen met de kiem van het nieuwe leven worden geboren, en zo het teken en zegel mogen ontvangen van de Heilige Doop. Zekerheid omtrent dit alles wist men bij de kinderen niet, en daarom moest bij een rechte Doopsbediening dit alles worden verondersteld. Anders zou de Doop niet mogen worden toegediend of althans geen wettige Doop genoemd mogen worden. (Heraut no. 666).

Zo kwam dan de leer van de veronderstelde wedergeboorte in het Ger. Kerkelijk leven.

Deze leer was steeds het grote verschilpunt tussen ons en de Ger. kerken. Gewezen werd steeds op het grote gevaar van zelfmisleiding, menende iets te bezitten en toch alles te missen, op het gevaar van een verkeerde gemeentebearbeiding, op het gevaar van een verkeerd uitgangspunt in prediking en catechetisch onderwijs. De noodzakelijkheid van de wedergeboorte werd sterk beklemtoond, en zo werd naar de Schriften vastgesteld: de doodstaat van de mens, en dat de mens, door het wonderwerk des Heiligen Geestes, moest levend gemaakt worden!

Dit was na de Afscheiding van de Doleantie steeds het Schriftuurlijke element in de Chr. Ger. prediking.

Komt dat element ook nú nog duidelijk naar voren? Of is het juist gezien, dat men nu al meer en meer dreigt terug te vallen op een verondersteld geloof?

Veronderstelling bij de Belijdenis.

Het afleggen van de belijdenis des geloofs is al jaren een punt van veel bespreking geweest, ook op de verschillende Synodi onzer kerken. Kort na de Afscheiding zouden zelfs de namen van de Cock en Scholten kunnen worden genoemd. Na de Doleantie noemen wij de namen van Doc. v. d. Schuit, Doc. de Bruin, Ouderl. van Brummen. De grenzen van het idealisme, en het realisme, in de gemeentebeschouwing, waren vaak de wrijfpunten in de besprekingen, die toen zijn gevoerd geworden. Vastgesteld werd dat aan de eis van een waar zaligmakend geloof niets mag worden afgedaan. Terecht! Zonder geloof

is het onmogelijk Gode te behagen. Anderzijds werd ook benadrukt, dat het geloof een gave Gods is, gewerkt door Gods Geest in het hart, naar de vrijmacht van Gods soevereine genade.

Hier valt van 's mensen kant niets vast te stellen. Geen vaste lijnen te trekken wat leeftijd betreft, maar hier valt wel het volle aksent op Gods genadebeloften! De Heere wil gevraagd, de Heere wil gebeden zijn, ook om de gave van het geloof. En zou de Heere het dan zeggen en niet doen? Spreken en niet bestendig maken? Zo werd door één der afgevaardigden op de Synode van 1913 opgemerkt, dat jonge mensen, levende op de erve van het Verbond, belijdenis mogen doen, als zij onder de vleugelen van de kerk begeren te blijven, in de biddende begeerte van het geloof! Dan is er geen onverschilligheid in het afleggen van de belijdenis des geloofs, dan is er ook zonder meer geen belijdenis van de waarheid, maar een hartelijke begeerte tot de geloofsbeleving van de waarheid!

Geen verondersteld geloof, maar wel een hartelijke begeerte tot het geloof! Dat is – dacht ik – de lijn van het realisme, bij het afleggen van de belijdenis des geloofs.

Volgt men de lijn van het idealisme, dan komt men onverbiddelijk tot een verondersteld geloof.

De veronderstelling bij de Doop, wordt dan de veronderstelling bij de Belijdenis.

Voordeur en achterdeur.

Men hoeft wel eens gezegd, wat men bij de voordeur heeft uitgeworpen, wordt dan bij de achterdeur weer binnen gehaald. Terecht is dat gevaar niet denkbeeldig. 't Gevaar tevens van een verkeerde idealistische gemeentebeschouwing. De gemeente als belijdende gemeente, is dan de gemeente van de echt gelovigen; of van de verondersteld gelovigen; de noodzakelijkheid van de wedergeboorte komt dan op de achtergrond, de bekering wordt alleen maar als een dagelijkse bekering naar voren gebracht. Men leeft uit het bezit, men spreekt uit het bezit. Rijk en verrijkt, dings gebrek hebbende.

nieuwe belijdenisvragen stuwen ook heen naar diezelfde richting.

't Volle aksent wordt gelegd op de belijdenis van het echte zaligmakende geloof, met daaraan verbonden het Avondmaal vieren. Viert men geen Avondmaal, dan wordt men als een leugenaar aan de kaak gesteld, en zo wordt de idealistische lijn van het geloofsbelijden doorgetrokken tot het uiterste toe.

Zouden wij hier niet moeten attenderen op het gevaar van een verondersteld geloof?

Veronderstellen bij de Doop is gevaarlijk, maar veronderstellen bij de belijdenis is niet minder gevaarlijk!

Openen wij de Schrift, dan zegt de Schrift ons – o zeker – hoe het zijn móét! maar dan zegt de Schrift ons ook hoe het in werkelijkheid is! Voor deze werkelijkheid mogen wij onze ogen niet sluiten, ook niet in het gemeentelijke leven. Hoe het zijn móét, dan zegt de Schrift ons, dat wij heilig en onberispelijk voor God moeten leven. Dat niemand het recht heeft onbekeerd, ongelovig voor God te leven. God immers heeft de mens goed, en naar Zijn evenbeeld geschapen, opdat die mens Hem zou kennen, dienen en liefhebben, en met Hem in de eeuwige zaligheid leven zoude. Maar de mens heeft zichzelf van al die uitnemende gaven beroofd. Onbekwaam geworden tot enig goed, en geneigd tot alle kwaad. Onbekwaam ook om zich te bekeren, om te geloven, van nature geneigd om God, en zijn te haten.

Deze werkelijkheid vinden wij dan niet in de wereld, maar ook in het kerkelijk leven. Vandaar de noodzakelijkheid van wedergeboorte, bekering, geloof, rechtvaardigmaking en heiligmaking. De noodzakelijkheid kortom van de beleving: „uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof, door de verlossing, die in Christus Jezus is”.

Dan valt niets in de mens, maar alleen in God Drieënig te roemen, en dan is het van God ontvangen geloof een vaste grond der dingen, die men hoopt en een bewijs der zaken, die men niet ziet.

Driebergen.

M.

Genesis 2 en 3

5

In het volgende hoofdstuk (III) spreekt prof. Oosterhoff over Genesis 2 en 3 en de natuurwetenschap. We zouden te breed worden, wanneer we daaruit een en ander zouden overnemen en daarop zouden ingaan. We vermelden alleen het slot van het hoofdstuk, omdat dit voor het vervolg van het boek van belang is.

„We moeten de krampachtige pogingen om bijbel en natuurwetenschap met elkaar in overeenstemming te brengen staken. Althans voorlopig. De natuurwetenschap heeft haar eigen taak en ook haar eigen resultaten. En in het licht van de Schrift hebben mensen de opdracht om de schepping Gods te onderzoeken en daarover te heersen. Maar als elke wetenschap is ook de natuurwetenschap een menselijke wetenschap en kleeft aan haar al wat menselijk is. Maar ook de theologie is een menselijke wetenschap en ook aan haar kleeft wat menselijk is. Samen moeten we luisteren naar wat de bijbel zegt.

Die bijbel spreekt een eigen taal en heeft zijn eigen boodschap. Deze gaat ver uit boven wat de natuurwetenschap ontdekken en zeggen kan. En die boodschap is niet een antwoord op de vraag hoe alles, de wereld en de mens, ontstaan is. Dat antwoord geeft de bijbel niet. Het gaat in de bijbel om een heel andere boodschap. En het gaat er om die boodschap te verstaan.

Die boodschap hoeft door geen wetenschap, welke dan ook, te worden gecontroleerd of geverifieerd. Hoogstens kan een of andere wetenschap hulpdiensten verrichten. Maar dit blijft gelden, dat de Schrift haar eigen uitlegster is. **Sui ipsius interpretes.** De Schrift maakt zelf uit, wat ze zeggen wil.

Met de erkenning van de „aanleiding”, die in de wetenschap kan liggen, mag aan dit „sui ipsius interpretes” van de Schrift niet worden tekort gedaan.

Daarom begeben we ons tot de Schrift zelf, daarbij bedenkend, dat geen menselijke uitleg met de Schrift zelf mag worden, gelijkgesteld.”

Tot zover prof. Oosterhoff.

Hierna volgt hoofdstuk IV: **Andere Schriftgegevens.**

„Wanneer we zoeken”, aldus de schrijver, „naar gegevens elders in de Schrift, die licht zouden kunnen geven over Gen. 2 en 3, biedt het O.T. ons slechts een pover resultaat. Het is de vraag of we daar werkelijk één zinspelings hebben op het gebeuren in het paradijs. Dat gebeuren heeft blijkbaar bij profeten en psalmdichters nooit die centrale plaats in hun denken ingenomen als later bij ons bv. in dogmatiek en prediking.”

Prof. Oosterhoff gaat dan verschillende teksten na. We behoeven daar niet op in te gaan. We vermelden alleen de conclusie van de schrijver:

„Nergens in het O.T. vinden we buiten Gen. 2 en 3 een duidelijke zinspelings op het paradijs en wat daar gebeurd is. Buiten deze hoofdstukken is er niets dat ons daarover licht zou kunnen verschaffen.

Het enige wat we nog kunnen zeggen is, dat in de geslachtsregisters van Gen. 5 en 1 Kron. 1. Adam voorkomt als de stamvader van alle mensen en volken. Bovendien is Adam daar eigennaam, wat in Gen. 2 en 3 nog niet het geval is. Daar is sprake van de mens.”

Vervolgens gaat prof. Oosterhoff de gegevens van het N.T. na. Hij zegt dat we in het N.T. meer dan één zinspelings op het gebeuren in het paradijs bezitten.

We gaan aan veel voorbij. Breed gaat de schrijver in op Rom. 5:12 vv. Daar willen we de aandacht op vestigen. Hij zegt aan het einde van zijn betoog het volgende:

„We hebben bij Rom. 5:12 vv wat lang stilgestaan, maar de perikoop is belangrijk om de betekenis van Adam voor het gehele menselijke geslacht te verstaan. Door Adam zijn zonde, dood en veroordeling over het gehele menselijke geslacht gekomen.

Het is duidelijk, dat Paulus hierbij uitgaat van wat we lezen in Gen. 3, zij het dat daar

niet met zoveel woorden wordt gezegd, dat Adams overtreding van beslissende betekenis was voor alle mensen na hem, al ligt het er volledig in. Na Gen. 3 volgt het verhaal van de gevallen mensheid. Het begint al dadelijk in Gen. 4 met de moord van Kaïn op zijn broer Abel.”

Voor „zonde, dood en veroordeling” zouden we graag willen lezen: „zonde, dood en veroordelenis”. Dat zegt ons duidelijker in een climax wat het ontzettende einde is van de mens, die zondigt.

Daarna spreekt prof. Oosterhoff over de Joodse achtergrond bij Paulus. „Christen geworden bleef Paulus tegelijkertijd jood en als joods kind van zijn tijd en daardoor vanzelf in zijn schrijven gebonden aan bepaalde vormen.

De gedachte, dat door de zonde van Adam zonde en dood zijn doorgedrongen tot alle mensen, komt men in de joodse literatuur herhaaldelijk tegen en Paulus zal haar stellig in zijn opleiding hebben meegekregen.”

Aldus prof. Oosterhoff en even verder zegt hij: „Maar het is ontegenzeggelijk dat tussen het O.T. en de redenering van Paulus in Rom. 5 de joodse theologie staat.

Wanneer Paulus zich echter aansluit bij de wijze waarop de joodse theologie over Adam spreekt, wil dat nog niet zeggen, dat hij er niet een eigen kant mee uitgaat. Punten van overeenstemming tussen Paulus en zijn joodse tijdgenoten betekenen nog geen gelijkheid tussen die twee. Paulus verwerkt het joodse materiaal op eigen wijze.”

We vragen ons wel zeer ernstig af of hier niet aan de menselijke factor veel te grote betekenis wordt toegekend, waardoor Gods openbaring afhankelijk wordt gemaakt van de joodse theologie. We mogen aan de goddelijke factor bij de totstandkoming van de Heilige Schrift niet te kort doen. Paulus, die gedreven werd door de Heilige Geest kan niet onder de invloed staan van de joodse theologie.

Even verder komt weer Paulus op de voorgrond. Prof. Oosterhoff zegt: „Maar al zou dat anders zijn, dan zou dat nog niets voor de opvatting van de apostel zeggen. Paulus is met het joodse materiaal een eigen weg gegaan.”

„We halen niet meer aan. We willen niet beweren, dat de schrijver te kort heeft willen doen aan de goddelijke factor ook bij wat Paulus schrijft, maar we willen wel uitspreken, dat we gaarne gezien hadden, dat hij daaraan in zijn werk meer aandacht geschonken had. Nu wekt het betoog van de hoogleraar de gedachte, dat we te maken hebben bij wat Paulus zegt met wetenschappelijk werk van een mens.

Dat stelt teleur.

B.

Voor de jeugd

Beste Jongelui!

We waren met elkander bezig te denken over overlijdensadvertenties. Jullie weten nog wel, n.a.v. die vraag van onze 25-jarige vriend, die vroeg, wat of nu op een rouw-circulaire de beste formule was: „In de hope des eeuwigen levens”, of: „In de zekerheid des geloofs”.

We stelden dat het woord „hoop” nog al eens verkeerd geïnterpreteerd wordt, zo in de zin van: „we hopen er het beste van”. Menselijk gezien, mag je natuurlijk voor iemand altijd het beste hopen. Maar de vraag blijft: Is er voor een zodanige hoop ook enige grond? En dan moet helaas in vele gevallen de vraag ontkennend worden beantwoord. Als er in het leven van een mens b.v. nooit iets gebeurd is, als hij altijd onbekommerd en onbezorgd aangaande zijn eeuwige staat geleefd heeft, waar moet men dan op hopen? Misschien vragen jullie wel: Moet er dan in het leven van een mens iets gebeuren? En wat moet er dan in het leven van een mens gebeuren? Ook van een jong mens!

Ik vind dit een heel goede vraag. Want jullie groeien op in een tijd dat deze vraag weinig of niet meer aan de orde komt. Als hij nog eens gesteld wordt dan wordt hij vaak nog ontkennend beantwoord ook. Er behoeft, zegt

men dan, niets meer te gebeuren. Alles is gebeurd. De Heere Jezus Christus is voor de zondaren gestorven en dat moet je geloven. En daar mee uit. Als je dat nu maar gelooft, dan behoeft je jezelf geen enkele zorg meer te maken. Het komt dan allemaal in orde. Als je sterft ga je zo naar de hemel. Tob niet!!

Zo worden er vandaag heel veel mensen misleid voor de eeuwigheid. Ook jonge mensen. Want een dergelijke redenering sluit aan bij de verdorven natuur van de mens. Hij behoeft dan niet bekeerd te worden. Hij kan dan blijven leven zoals hij altijd geleefd heeft. Hij moet alleen maar geloven. En dan is het genoeg. Men noemt er dan nog wel een tekst bij ook: „Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden”. Zie je wel, zegt men dan, het staat nog in de bijbel ook. Alsof het zo maar gaat.

Nu beste vrienden - innen, zo gaat het niet, hoor. Er moet echt wat gebeuren in je leven. Ook als je jong bent. Vergeet dat nooit. Want we hebben het de vorige keer al gezegd, doch het is geenszins overbodig het nog eens te herhalen: jonge mensen moeten ook sterven en niemand heeft garantie, dat hij oud wordt. En als men dan jong sterft zonder dat er iets gebeurd is, dan komt men voor eeuwig om. Wat moet er dan gebeuren? zo herhalen we de vraag. De mens moet wederomgeboren worden. Hij moet opnieuw geboren worden. En dat is geen zaak van beneden, maar van Boven. De wedergeboorte kan een mens bij zichzelf niet tot stand brengen en hij kan dit bij een ander ook niet. Het is geheel en al Gods werk. De Heere werkt dat door Zijn Heilige Geest in het hart.

Doet Hij dat in het hart van elk mens? Ook dat is geen overbodige vraag, om dat er ook nu nog zijn, die van de veronderstelling uitgaan dat dit het geval is en dan zeker bij kerk-mensen. Als je trouw (?) naar de kerk gaat en voor je eten bidt en dankt, dan is dit een genoegzaam bewijs, dat je wedergeboren bent. Want dat doen dan tenslotte toch alle mensen weer niet. Zo wordt dan een „klein beetje godsdienst” aangedragen als bewijs, dat iemand toch wel wedergeboren is.

Doch laten jullie jezelf niet bedriegen als zou het er zo „goedkoop” naar toegaan.

De wedergeboorte is een totale omzetting van de gehele mens. Het wordt daarom ook wel een nieuwe schepping genoemd. Hij wordt in het uur van de wedergeboorte van dood, levend gemaakt. En dat is een zaak, dacht ik, die niet verborgen kan blijven. Stel je voor: iemand wordt van de dood levend gemaakt, dat geeft toch een totale verandering, in alles. Want een dode hoort niet en ziet niet en hij gevoelt niet. Hij is „roerloos”. Zo is het in het natuurlijke, maar zo is het ook in het geestelijke. Begrijp me goed: Een mens kan natuurlijk leven en geestelijk dood zijn. Een geestelijke dode nu is ziende blind en horende doof en zo verhard van hart dat hij niets verstaat.

Misschien komt deze uitdrukking jullie wat ouderwets voor, maar gooi hem a.u.b. niet over boord. Want deze ouderwetse (?) uitdrukking doet het nog heel goed. Hij zegt precies hoe het is.

En daar gaat het tenslotte toch om.

Jonge mensen zijn eerlijk, zo zegt men. Ik spreek dat niet tegen. Hoewel aan deze voor-
gedragen eerlijkheid, naar mijn gevoel, nog al eens een „luchtje” zit. Men bedoelt er dan meestal mee, dat de jonge mensen ze tegenwoordig niet meer „achter de ellebogen” hebben. Ze komen overal „openlijk” voor uit. Ze zeggen hoe ze er over denken. Ze schamen zich nergens meer voor. Ze leven nu uit, wat er in zit.

Ik hoop niet dat jullie het mij kwalijk nemen, maar een dergelijke eerlijkheid kan ik niet waarderen, want deze mondt uit in een doorbreken in de zonde. Men staat dan aan het eind nergens meer voor. Ik weet dat het hart van elk mens een poel van ongerechtigheid is, maar ik acht het toch nog een voorrecht, wanneer niet alles er uit komt, wat er in zit. Doch over „eerlijk” gesproken, gaan jullie jezelf nu eens na, in het licht van wat boven geschreven werd, nl. over het „geestelijk dood” zijn.

Je zit b.v. in de kerk. De wet wordt gelezen. Door de wet is de kennis der zonde, Rom. 3:20. Om dus zondekennis te verkrijgen, moet je jezelf leren zien in de spiegel van de wet. Als deze spiegel wordt voorgehouden, wie kijkt er dan in. We horen hem lezen, maar onze zonden zien we niet. De dienenswaardigheid van God beleven we niet. Dat we sterven moeten omdat we gezondigd hebben, geloven we niet. O ja, natuurlijk, we geloven het wel. Maar toch eigenlijk niet. Want het doet ons allemaal niets. Dat we, als we sterven, God moeten ontmoeten en dan met zulk een hemelhoge schuld, dat raakt ons ook al niet. We leven al met al rustig verder.

Als daarna het evangelie wordt verkondigd, dan maakt dat ons ook helemaal niet blij. Want „evangelie” betekent toch „blijde boodschap”? Die blijde boodschap nu komt alleen daar tot zijn recht waar zich een over de zonde bedroefde bevindt. In het geestelijke leven gaat alles er heel logisch naar toe. Als er geen droefheid over de zonde is, is er ten enenmale geen plaats voor troost. Laat je dat nooit wijs maken.

Er is ook geen smartgevoel in het hart, hierover dat we tegen een goeddoend God gezondigd hebben. Want God kennen we niet. O zeker, we hebben wel van Hem gehoord. We weten dat Hij bestaat. Maar Wie en Wat God is, we weten er niets van.

Zo is het met een geestelijk dode zondaar gesteld. De Heere Jezus heeft eens gezegd: „Doch waarbij zal Ik dit geslacht vergelijken? Het is gelijk aan de kinderens, die op de markten zitten en hunne gezellen toeroepen, en zeggen: Wij hebben u op de fluit gespeeld en gij hebt niet gedanst; wij hebben u klaagliederen gezongen en gij hebt niet geweend. Want Johannes de Doper is gekomen, noch etende, noch drinkende, en zij zeggen: Hij heeft de duivel. De Zoon des mensen is gekomen, etende en drinkende, en zij zeggen: Zie daar een Mens, Die een vraat en wijnzuiper is, een vriend van tollenaars en zondaren. Doch de wijsheid is gerechtvaardigd van hare kinderen”, Matt. 11 - 16 - 19.

De bedoeling van dit gelijkenis woord is, dat men noch Johannes de Doper geloofde, de voorloper van de Heere Jezus, die de schuld aanwees, noch de Heere Jezus Christus zelf, Die gekomen was om de zondaren zalig te maken. Men geloofde noch de wet, noch het evangelie. Zo is nu de mens van nature. Hij behoort tot een ongelovig geslacht.

Hij is in zijn bestaan een vreemdeling van God en van de verbonden der beloften, geen „hoop” hebbende en zonder God in de wereld, zie Ef. 2:12.

Voor een mens, die sterft, zoals hij geboren is, is er dus geen „hoop” op het eeuwige leven. Hoe kan men dan als er nooit iets gebeurd is, op een rouwcirculaire zetten: „In de hope des eeuwigen levens”?

We moeten eerlijk zijn en blijven, ook al kost tenslotte alles.

Een mens, die slechts eenmaal geboren is, gaat voor eeuwig verloren. Hij moet wedergeboren worden. Over dat wonder hopen we een volgende keer nog iets meer te zeggen. Als dat gebeurt, komt er hoop! Een hoop, die niet beschaamd.

We nemen nu weer afscheid van jullie met een hartelijke groet, en tot de volgende keer. Jullie aller vriend, **Ds. H. C. v. d. Ent**

VERMAGEREN is geen kunst!

Op een gezonde manier echter wel!
Onze doeltreffende en onschadelijke

* VERMAGERINGSKRUIDEN

hebben een driefoudige werking,
n.l. vochtafdrijvend, vetverminderend en laxerend.

Maandkuur f 7,50
(verzendskosten inbegrepen)

DROGISTERIJ SIKKING

Barvevoetstraat 5 - Haarlem
Tel. 023 - 31 28 82 (b.g.g. 32 46 06)
Giro 190 609

's-GRAVENHAGE

Gevraagd wegens vertrek naar Zuid-Afrika aan de Eben Haëzerschool, Hilversumsestraat 8, telefoon 070 - 63 96 36, z.s.m. een

ONDERWIJZERES

voor kleine klas 2.

Vakleraresen voor gymnastiek en handwerken aanwezig. Sollicitanten moeten lid zijn van de Geref. Gemeenten, de Chr. Geref. Kerken of de Ned. Herv. kerk (Geref. Bond).

Inlichtingen bij het h.d.s. P. Noordermeer, Fresiastraat 1, Naaldwijk, telefoon 01740-7622 en brieven aan de secr. de heer H. W. Wassink, Tubasingel 16, Rijswijk (Z.-H.) telefoon 070 - 94 53 36.

NOOD IN ZEEUWS-VLAANDEREN WELKE LEERKRACHT MAVO

liefst met bevoegdheid voor Frans en/of Engels (ook andere bevoegdheden welkom), wil ons helpen?

In de **Vereniging voor Voortgezet Onderwijs te Terneuzen** e.o. werken de verschillende Reformatorische Kerken samen. Daar wij nog niet over een eigen school beschikken, zijn de leerlingen ondergebracht op de CNS-Mavo te Oostburg.

Per 1 januari 1973 of zo spoedig mogelijk daarna moet er een nieuwe leerkracht zijn en u begrijpt dat wij er zeer veel waarde aan hechten, deze post bezet te zien door een „Reformatorische” kracht.

Wij kunnen gemakkelijk een Roomse leraar krijgen, maar... wilt u het zover laten komen? Nee toch? Belt u eens met de directeur van de school, de heer Polet te Oostburg, telefoon 01170-2827 of met de voorzitter van onze vereniging, Ds. van Vuuren te Zaamslag, telefoon 01153-375.

MOOIE WONING KOMT BESCHIKBAAR

Het Bestuur van de Vereniging voor Christelijk onderwijs op Reformatorische Grondslag te **DORDRECHT**, vraagt voor de DS. JOH. BOGERMANSCHOOL voor Basis-onderwijs, Steltenstraat 1 - Telefoon 01850-41791, per 1 jan. 1973 of zo spoedig mogelijk daarna, voor vast, een

ONDERWIJZER (E S)

als achtste leerkracht.

Degenen, die hun min. dienstplicht vervuld hebben en examenkandidaten kunnen eveneens solliciteren.

Het woningprobleem is tot nog toe steeds bevredigend opgelost.

Inlichtingen en/of sollicitatie aan het Hoofd der School de Heer J. Mol, Iepenlaan 132, Dordrecht, telefoon 01850-61873.

Nieuwe langspeelplaten van GOUDEN HARPEN verschenen!

GH/54 Avondklokken. Het bekende koor „Vox Jubilans” uit Waddinxveen o.l.v. Andries Noordegraaf, m.m.v. Feike Asma, orgel en Cor Niessen, bas-bariton, met o.a. De heilige stad, Ps. 84, 23, Gouden Harpen ruisen f 16,90

GH/55 Kinderkerst. Unieke plaat van kinderkeren uit Katwijk aan Zee, o.l.v. Dirk van Vliet, m.m.v. Herman van Vliet orgel. Ds. H. Rijksen leest het Lukasevangelie en vertelt een boeiend kerstverhaal. Voor iedereen f 14,90

GH/56 Gij zult mij leiden door Uw raad. Gemeentezang en kinderkoor van de Herv. Gem. van Andel, N.-Br., o.a. Psalmen 43, 119, 139, 25, 123, 72 en koor Heer' wees mijn Gids, de Vreemdeling van Galilee f 14,90

GH/10 Ds. J. van Sliedrecht te Bilthoven en **Ds. R. Boogaard** te Leiden houden ieder een fijne meditatie, getiteld: „De stervensroep van een christen” en „De vleeswording van het Woord”, met bijpassende psalmen f 14,90

Franko thuis voor de feestdagen, daarom nu snel bestellen!

GOUDEN HARPEN B.V.

Postbus 135 - Lisse - Telefoon (02521) 14543/14215 - Giro 239.80.80

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prekenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalmboekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
Telefoon 08385-13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnr. 77)

Wij leveren u alle

Bijbels en Psalmboekjes

(Statenvertaling)

franko thuis

H.H. Kerkeraden!

Voor de levering van **huwelijksbijbels** houden wij ons aanbevolen

BOEKHANDEL VAN LEEUWEN

Wijk 7-78, Urk, telef. 05277-1783
na 7 uur: Almerelaan 1, telef. 05277-1593

OOSTERBEEK (Arnhem)

Telefoon 08307 - 31 69

Hotel „DREYEROORD”

Voor bijbels, boeken en muziek is LINDENBERG uniek!

Grote voorraad-snelle levering,
ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 8 (postbus 4209) - Rotterdam 16
Telefoon 010-128934

PENSION - RUSTOORD,

zonder T.V.,
bij de bossen in Driebergen,
700 meter van de kerk.

„REPOS AILLEURS”

Telefoon 03438 - 24 66.

Plaats uw familieberichten
in „Bewaar het Pand”